

RINNAKKAISEN LUONNOSTILAUKSEN OHJEISTUS

Hyväksytty Suomen Taiteilijaseuran edustajistossa 15.6.2020

Sisällys

1. TAIDETYÖRYHMÄ	2
2. RINNAKKAISEEN LUONNOSTILAUKSEEN OSALLISTUVIEN TAITEILIJOIDEN VALINTA.....	3
3. RINNAKKAISEN LUONNOSTILAUKSEN OHJELMA JA KOHTEEN TIEDOT	3
4. RINNAKKAISEN LUONNOSTILAUKSEN PALKKIO JA AIKATAULU.....	3
5. RINNAKKAINEN LUONNOSTILAUS	4
6. PÄÄTÖKSENTEKO JA TEOKSEN TILAAMINEN	5
7. TEKIJÄNOIKEUDET	6
Liite 1: Taidetyöryhmän taiteilijajäsenen nimitysprosessi ja taiteilijajäsenelle maksettava palkkio	7

Rinnakkainen luonnostilaus on taiteen hankintamalli, jossa muutamalta kuvataiteilijalta¹ tilataan samanaikaisesti teosluonnos samasta kuvataiteellisesta suunnittelukohteesta. Hankintamallina rinnakkainen luonnostilaus pohjaa vuoropuheluun tilaajan ja taiteilijan välillä, tarkoituksenaan tuottaa korkeatasoinen ja kiinnostava luonnos, jonka pohjalta tilataan teos.

Rinnakkaisen luonnostilauksen ohjeistus mahdollistaa laadukkaan hankintaprosessin, taiteilijoiden tasapuolisen kohtelun ja onnistuneen rinnakkaisen luonnostilauksen järjestämisen. Suomen Taiteilijaseuran laatiman ohjeistuksen noudattaminen on hyvä tuoda ilmi rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelmassa. Ohjeistuksen käyttäjille Suomen Taiteilijaseura tarjoaa kilpailuasiamiehen palvelut, sekä viestintäkanavan, jonka kautta tavoittaa Suomessa toimivat ammattikuvataiteilijat.

Suomen Taiteilijaseuralla on oikeus hyväksyä näistä ohjeistuksista poikkeava rinnakkainen luonnostilaus.

1. TAIDETYÖRYHMÄ

Taidehanketta ohjaa taidetyöryhmä. Ellei tilaajalla ole kiinteää työryhmää, perustetaan sellainen hanketta varten. Työryhmässä tulee olla edustettuna tilaajatahon lisäksi kuvataiteen asiantuntemusta ja julkisen taiteen asiantuntemusta. Työryhmässä tulee olla vähintään kaksi ammattikuvataiteilijaa, joista ainakin toinen on **Suomen Taiteilijaseuran nimittämä**. Nimitysprosessista ja taiteilijajäsenelle maksettavasta palkkiosta lisää **liitteessä 1** (s. 7).

Taidetyöryhmä vastaa rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelman laadinnasta, ehdottaa rinnakkaiseen luonnostilaukseen kutsuttavat taiteilijat ja vastaa valintakriteereistä. Taidetyöryhmä tai tilaaja vastaa rinnakkaista luonnostilausta varten allekirjoitettavan sopimuksen sisällöstä. Taidetyöryhmä vastaa teosluonnosten arvioinnista ja ehdottaa tilattavaa teosta.

Kaikista taidetyöryhmän kokouksista pidetään pöytäkirjaa.

¹ Tässä ohjeistuksessa kuvataiteilijalla tarkoitetaan ammattimaisesti toimivaa kuvataiteilijaa. Ammattimaisuutta arvioidaan seuraavilla tavoilla:

- jäsenyys Suomen Taiteilijaseuran jäsenliitossa (MUU ry, Suomen Kuvanveistäjäliitto, Suomen Taidegraafikot, Taidemaalari liitto ja Valokuvataiteilijoiden liitto),
- jäsenyys vastaavassa järjestössä muussa maassa,
- taidekoulutus tai useamman vuoden pituinen todennettu taiteilijan ammatissa toimiminen: esimerkiksi myönnetyt taiteilija-apurahat, teoksia kokoelmissa tai julkisissa tiloissa tai näyttelytoiminta.
- Kun on kysymys työryhmästä, on vähintään yhden sen jäsenistä täytettävä jokin edellä mainituista.

2. RINNAKKAISEEN LUONNOSTILAUKSEEN OSALLISTUVIEN TAITEILIJOIDEN VALINTA

Kuvataiteilijat voidaan valita rinnakkaiseen luonnostilaukseen joko yksivaiheisesti tai kaksivaiheisesti. Yksivaiheisesti valinta tapahtuu suoraan kutsumalla, tai hyödyntämällä esimerkiksi taiteilijapankkia tai portfoliohakua.

Kaksivaiheisessa valinnassa tietyiltä kuvataiteilijoilta pyydetään ensin alustavaa suunnittelutyötä² liittyen teokseen tai sen sijoituskohteeseen. Suunnittelutyön perusteella taidetyöryhmä ehdottaa taiteilijat rinnakkaiseen luonnostilaukseen. Alustava suunnittelutyö huomioidaan rinnakkaisen luonnostilauksen palkkioissa ja kokonaisaikataulussa – kts. kohta 4. Rinnakkaisen luonnostilauksen palkkio ja aikataulu.

3. RINNAKKAISEN LUONNOSTILAUKSEN OHJELMA JA KOHTEN TIEDOT

Rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelmassa esitetään tehtävän kuvaus ja tavoitteet, järjestäjä, taidetyöryhmän kokoonpano, valintaperusteet, rinnakkaisen luonnostilauksen palkkio, teoksen toteutukseen varattu budjetti, kohteen tiedot, sekä muut velvoitteet. Kohteen tiedot tulee esitellä siten, että taiteilijat osaavat ottaa kohteen ympäristön huomioon miettiessään muun muassa teoksen materiaalia ja kokoluokkaa.

Rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelmassa kerrotaan luonnoksen tekemiseen varattu aika, aloituskokouksen ajankohta, luonnoksen jättämisen ajankohta ja lopullisen teoksen valmistumisajankohta.

Ohjelman tarkoituksena on, että rinnakkaiseen luonnostilaukseen osallistuvat taiteilijat saavat riittävät ja yhtäläiset tiedot hankkeen menettelytavoista, sekä taiteen roolista hankkeessa.

Suomen Taiteilijaseuran kilpailuasiantuntija voi avustaa ohjelman laadinnassa.

4. RINNAKKAISEN LUONNOSTILAUKSEN PALKKIO JA AIKATAULU

Tilaaaja maksaa rinnakkaisesta luonnostilauksesta jokaiselle taiteilijalle yhtä suuren palkkion. Palkkio määritellään tapauskohtaisesti huomioiden hankkeen laajuus, luonnostilauksen vaativuusaste ja taiteilijoilta pyydetty materiaali. Palkkion tulee

² Alustavalla suunnittelutyöllä tarkoitetaan teosluonnosta edeltävää, kohdetta koskevan idean tai hahmotelman tekemistä tulevan teoksen teemasta tai sisällöstä.

kattaa vaadittujen materiaalikustannusten lisäksi luonnoksen laatimisesta aiheutuva työ.

Rinnakkaisen luonnostilauksen taiteilijapalkkioon on hankkeen laajuuden mukaan varattava voimassa olevan kilpailuhinnaston mukainen summa per taiteilija. Mahdollisen alustavan suunnittelutyön palkkioon varataan vähintään puolet kokonaispalkkion budjetista. Luonnoksen tekemiseen on varattava aikaa 2–4 kuukautta ja mahdollisen alustavaan suunnittelutyöhön 1–2 kuukautta.

Mikäli rinnakkaisen luonnostilauksen toteuttaminen edellyttää taiteilijoilta vierailua suunnittelukohteeseen, tulee matka- ja majoituskulut huomioida taitelijalle maksettavan palkkion suuruudessa.

Taiteilijalle maksetaan hyvien käytäntöjen mukaisesti puolet palkkiosta, kun rinnakkaista luonnostilausta varten laadittu sopimus on allekirjoitettu ja puolet, kun teosluonnos on arvioitu taidetyöryhmässä.

Suomen Taiteilijaseura perii tilaajalta kilpailupalvelukorvauksen, joka sisältää taidetyöryhmän taiteilijajäsenen nimittämismenettelyn, kilpailuasiamiehenä toimivan Suomen Taiteilijaseuran lakimiehen antaman neuvonnan ja tilaajan avustamisen, sekä viestinnällisen tuen.

5. RINNAKKAINEN LUONNOSTILAUS

i. ALOITUSKOKOUS

Aloituskokouksessa taiteilijat perehdytetään hankkeeseen, sen tavoitteisiin, mahdolliseen taideohjelmaan sekä rinnakkaisen luonnostilauksen vaatimuksiin. Aloituskokous suositellaan järjestettävän kohteessa, mutta tarvittaessa sähköisesti tai kirjallisen ohjeistuksen muodossa.

Aloituskokouksessa sovitaan rinnakkaisen luonnostilauksen tarkemmasta etenemisestä ja niistä tavoista, joilla kohteeseen liittyvät lähtötiedot toimitetaan taiteilijoille.

ii. SOPIMUS

Rinnakkaista luonnostilausta varten laaditussa sopimuksessa todetaan sopimuksen osapuolet, kuvataan kohde ja teoksen sijoituspaikka, sekä osapuolten vastuut. Sopimus allekirjoitetaan kaikkien osapuolten toimesta. Taiteilijoille on varattava etukäteen mahdollisuus kommentoida sopimusta.

Keskeisiä sopimuksessa sovittavia asioita ovat: teosluonnoksen havainnollistamiseksi vaadittavat aineistot, jotka taiteilija toimittaa taidetyöryhmälle tai tilaajalle rinnakkaisen luonnostilauksen päättyessä, sekä tiedot näiden luonnosten koosta ja käytettävistä mittakaavoista,

rinnakkaisesta luonnostilauksesta maksettava korvaus ja maksamisen aikataulu, tiedot teosluonnosten tekijänoikeudellisesta käytöstä, tiedot taiteilijan työn ohjauksesta, sekä tieto aineistojen toimitustavasta.

Sopimusehdoissa tulee huomioida yhdenvertaisuus rinnakkaiseen luonnostilaukseen osallistuvien taiteilijoiden kesken.

Sopimusta laadittaessa voi hyödyntää [STS:n mallisopimus pohjaa](#). Taiteilijaseuran kilpailuasiantuntija voi tarvittaessa avustaa luonnossopimuksen laadinnassa.

iii. TAITEILIJAN TYÖN OHJAUS

Rinnakkaiseen luonnostilaukseen osallistuvat taiteilijat tapaavat taidetyöryhmää tai sen nimittämiä edustajia hankkeen aikana. Tapaamisten lukumäärä määritellään rinnakkaisen luonnostilauksen ohjelmassa ja täsmennetään sopimuksessa, huomioiden taiteilijan työlle varattu aika ja hankkeen / työn vaativuus. Jokaiselle taiteilijalle ja/tai taiteelliselle työryhmälle tulee tarjota mahdollisuus yhtä moneen henkilökohtaiseen tapaamiskertaan.

Tilaajan edustaja laatii tapaamisista muistion taidetyöryhmän ja taiteilijan käyttöön.

Tapaamisten tarkoituksena on taata teosluonnoksen soveltuvuus paikkaan, sekä lisätä tilaajan ja taiteilijan välistä vuoropuhelua kunnioittaen kuvataiteilijan taiteellista vapautta. Mikäli taiteilijakohtaisten tapaamisten aikana tulee ilmi lähtötietoihin verrattavissa oleva olennainen tieto, on se hyvien käytäntöjen mukaisesti jaettava kaikkien rinnakkaiseen luonnostilaukseen osallistuvien taiteilijoiden kesken.

6. PÄÄTÖKSENTEKO JA TEOKSEN TILAAMINEN

Hankkeen taidetyöryhmä arvostelee teosluonnokset ohjelmassa määriteltujen arviointiperusteiden pohjalta ja ilmoitetun aikataulun mukaisesti.

Lopullinen teos suositellaan tilaamaan taidetyöryhmän ehdotuksen mukaisesti. Päätöksen jälkeen kaikille osallistuneille taiteilijoille tiedotetaan valinnasta ja sen perusteista. Valitun taiteilijan kanssa laaditaan erillinen teoksen toteuttamista koskeva sopimus.

Tieto tehdystä valinnasta ja jäljennös päätöksentekopöytäkirjasta toimitetaan Suomen Taiteilijaseuralle, joka osaltaan tiedottaa yleisölle rinnakkaisen luonnostilauksen päättymisestä ja tehdystä valinnasta.

7. TEKIJÄNOIKEUDET

Teosluonnosten sisältämien materiaalien tekijänoikeus säilyy taiteilijalla.

Mikäli rinnakkaisen luonnostilauksen tilaaja haluaa käyttää ja julkaista ei-kaupallisessa tarkoituksessa teosluonnosten materiaalia tai niistä otettuja kuvia omissa viestintäkanavissaan, tulee siitä aina erikseen sopia. Tekijänoikeuden käytöstä sovitaan tekijää edustavan Kuvasto ry:n tai taitelijan kanssa.

Rinnakkaisen luonnostilauksen tilaajalla ei ole oikeutta luovuttaa oikeuksia edelleen kolmannelle osapuolelle.

Hyväksytty Suomen Taiteilijaseuran edustajistossa 15.6.2020

Päivitetty Suomen Taiteilijaseuran hallituksen kokouksessa 21.8.2025

Liite 1: Taidetyöryhmän taiteilijajäsenen nimitysprosessi ja taiteilijajäsenelle maksettava palkkio

Suomen Taiteilijaseura nimittää taidetyöryhmän taiteilijajäsenen lähtökohtaisesti 1–2 viikon sisällä järjestäjän yhteydenotosta.

Rinnakkaisen luonnostilauksen ohjeistuksen tarkoituksena on varmistaa, että taidehankkeen lopputuloksena on laadukas, korkeatasoinen ja taiteellisesti kiinnostava teos. Tämän arvioinnissa parhaat edellytykset ovat taidehankkeen prosessit hyvin tuntevilla, taiteellisesti ansioituneilla kuvataiteilijoilla. Taiteilijajäsenet arvioivat teosehdotusten taiteellisia ansioita ja tulevaa ulkomuotoa, mutta heillä on asiantuntemusta arvioida myös laajemmin teosten toteuttamiskelpoisuutta, materiaaleja ja elinkaarta.

Suomen Taiteilijaseuralla on edellytykset nimittää tapauskohtaisesti kuhunkin työryhmään sopiva taiteilijajäsen, jolla on juuri kyseisen taidehankkeen edellyttämä asiantuntemus. Nimityksissään Taiteilijaseura myös huomioi taiteilijajäsenten vaihtuvuuden taiteilijavalintoja tekevissä työryhmissä ja palkintolautakunnissa valtakunnallisesti.

Mikäli samassa suunnittelukohteessa on useampia taidehakuja, voi Taiteilijaseuran nimittämä taiteilija toimia taidetyöryhmän jäsenenä useammassa taidehankkeessa.

Työryhmässä on edustettuna rinnakkaisen luonnostilauksen järjestäjä tai teoksen tilaaja, jolloin myös tilaajatahon näkökulmat tulevat huomioiduiksi.

Rinnakkaisen luonnostilauksen järjestäjä maksaa taidetyöryhmän taiteilijajäsenelle voimassa olevan hinnaston mukaisen, joka sovitaan hankekohtaisesti huomioiden hankkeen koko, vaativuus ja arvosteluun käytetty aika. Taiteilijajäsenille korvataan myös mahdolliset matkakulut. Suomen Taiteilijaseura ohjeistaa palkkion suuruuden tarkemmassa määrittämisessä.

Suomen Taiteilijaseura perii tilaajalta voimassa olevan hinnaston mukaisen korvauksen, joka sisältää taidetyöryhmän taiteilijajäsenen nimittämisprosessin, kilpailuasiamiehenä toimivan Suomen Taiteilijaseuran kilpailuasiantuntijan neuvonnan ja tilaajan avustamisen sekä viestinnällisen tuen. Korvauksen suuruus määräytyy hankkeen laajuuden ja kilpailuasiantuntijalta vaadittavan työmäärän mukaan.